

(Liitty hankepäättökseen LAPELY/2579/2023)

1. Toteuttaja Pyhjärven osakaskunta
2. Hankkeen nimi ja tunnus Päätös avustuksesta vesien- ja merenhoidon sekä vesistötoimenpiteiden toteuttamiseen
Lapely/2579/2023/Rajaojan kunnostussuunnitelma
3. Yhteenveto hankkeesta tiivistelmät

3.1 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteet olivat selvittää keinot millä vähentää ulkopuolista kuormitusta Rajaojaan ja sen kautta Pyhjärveen. Toisekseen määrittää Rajaojassa olevan purotaimenen DNA-perimä.

Laaditaan Rajaojaan kunnostussuunnitelma jossa esitetään Rajaojan nykytila, toimet haitallisen kuorman vähentämiseen, kutusoraikkojen, kivi- ja uppokynnysten rakentamiselle, sekä ojakatkosten ja pintavaluntakenttien tarpeelle.

Kolmanneksi selvitetään kolmen (3) tekolammen käyttömahdollisuus taimenistutuksille, vapaa-ajankalastuksille sekä virkistysalueeksi.

3.2 Keskeiset toimijat

Hanketta koordinoi Pyhjärven osakaskunnan hoitokunta. Käytännön tekijöinä 4 hoitokunnan jäsentä sekä tutkimuksissa avustivat Ammattiopisto Lappian kalatalousyksikön opettaja Vesa Niemitalo oppilaidensa kanssa. Droonivalokuvauksissa ja kuvien digitoinnissa avusti paikallinen valokuvauksen ammattilainen sekä hallinnon hoitamisessa ja suunnitelmien/raporttien teossa SiiSec Ky. Kirjanpito palvelut ostettiin osakaskunnan tilipalvelu Räsäseltä. Purotaimenen DNA-perimän määrittelyyn Lappiaopisto osti Lukesilta.

3.3 Toimenpiteet

Hankehakemuksen laativat hoitokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja 30.11.2022 mennessä. Hankeaika suunniteltiin niin että kesäsesonki Pyhällä olisi jo loppuillaan ja ennen ruska-aikaa. Runsaat sateet muuttivat aikatauluja sekä Lappiaopiston aikataulut viikolle 36. Käytännössä todettiin että kaikkea ei Lokakuun loppuun mennessä ehditä tekemään joten esitettiin hankkeen valvojalle Jouni Hiltuselle (Lapin Ely) lisäaikaa Marraskuun loppuun joka myönnettiin.

3.4 Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kokonaisrahoitus oli 12 780,00 € ja myönnetty avustusta valtion talousarvion momenteilta 8 520,00 euroa.

3.5 Tulokset

Tulokset on esitetty Rajaojan kunnostussuunnitelmassa osakaskunnan nettisivuilla <https://www.pyhanvedet.fi/hankkeet> 2023 ja sen liitteissä 1a, 1b ja 1c. Tutkimustulokset tähän hankkeeseen ovat raportin Liitteessä 1.

4. Raportti

4.1. Hankkeen tavoitteet

Päätös avustuksesta vesien- ja merenhoidon sekä vesistö- ja kalataloustoimenpiteiden toteuttamiseen. Kalataloutta edistävä hanke.

Hankkeen tavoitteet olivat selvittää keinot millä vähentää ulkopuolista kuormitusta Rajaojaan ja sen kautta Pyhjärveen. Toisekseen määrittää Rajaojassa olevan purotaimenen DNA-perimä.

Ja kolmanneksi selvittää kolmen (3) tekolampien käyttömahdollisuus taimenistutuksille, vapaa-ajankalastuksille sekä yhteiseksi virkistysalueeksi.

4.2. Toteutus

a. Toimenpiteet

Hankehakemus lähetettiin 30.11.2022 mennessä Lapin Ely-keskukselle. Avustushakemus jätettiin aluksi ympäristöpalveluiden alta, jolloin hakemukset kirjautuvat ELY-keskuksen järjestelmään (USPA) nimellä avustushakemus ympäristö. Tämän jälkeen avustushakemus on ohjautunut ELY-keskuksen yleiseen avustusjärjestelmään (YA) Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualueen vesitalousyksikön hakemustyyppille ”Avustushakemus vesien- ja merenhoidon sekä vesistötoimenpiteiden toteuttamiseen”. Virhe korjattiin hankkeen valvojan toimesta.

Hankepäätöksen jälkeen 25.5.2023 Pyhjärven osakaskunnan hoitokunta päätti miten jatketaan hankkeen suhteen. Todettiin että muodostetaan hoitokunnasta neljän jäsenen tiimi toteuttamaan hankevastaavan johdolla toimet jotka hankepäätös edellyttää. Ensimmäisenä ilman kilpailutusta päätettiin pyytää Ammattiopisto Lappialta , kalatalous, (myöhemmin Lappiaopisto), Rajaojan kokonaistutkimus sekä purotaimenen DNA-määrittäminen. Palvelua ei kilpailutettu koska Lappiaopisto on aiemminkin tutkinut vuonna 2018 Rajaojaa, Pyhjärveä sekä Pyhäjokea ja opisto on ”paikallinen”. Pyydettiin tarjouksessa suunnitelma toteutuksesta sekä ajankohtaesitys. Tutkimus toteutettiin viikolla 36 josta raportti on **liitteessä 1** sekä vuoden 2018 raportti vertailun vuoksi **liitteessä 1a**.

Talkoina suoritettavat maastotutkimukset, valokuvaukset, opastukset, hoitosuunnitelman yhteensaattamiset sekä esittelytilaisuuden valmistelut ovat esitetty ”vastikkeetta tehdyn työn tuntikirjanpidoissa hankesuunnitelman mukaisin toin”.

Loppuraportti

SiiSec Ky vastasi koko hankkeen ajalta valokuvauksien sopimisista ja ohjauksista, hankehallinnosta, töiden yhteensovittamisesta, kunnostussuunnitelman ja hankeraportin kokoamisesta sekä esittelytilaisuuden valmisteluista ja johtamisesta.

b. Aikataulu

Hankkeen aikataulu oli 4.05.2023 - 31.10.2023. Mutta sille hyväksyttiin jatkoaika Marraskuun loppuun (Jouni Hiltunen).

Vastikkeetta tehtyjen töiden aikataulut näkyvät tuntikirjanpidosta yhteensä 284 h.

Esittelytilaisuus hankkeesta, osakaskunnan toimista sen Käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaan, järvikummitoiminnasta, Lappia-opiston tutkimuksesta opettaja Vesa Niemitalo ja Vesijärven ennallistamisesta limnologi Juha Keto, järjestettiin Luontokeskus Naavassa 28.11.2023. Osallistujia oli Pelkosenniemen kunnasta, Yli-Kemin kalatalousalueelta, Lapin Ely-keskuksesta, paikallisista yrityksistä ja kuntalaisista yhteensä 45 henkeä.

Lopullinen raportti liitteineen lähetettiin KEHA-keskukselle 30.11.2023.

c. Resurssit

Hankkeen toteuttamiseen osallistui Pyhäjärven osakaskunnan hoitokunnasta 4 henkeä, Ammattiopisto Lappia 6 henkeä (LUKE ?) sekä ostopalveluja tuottavista tahoista 3 henkeä, yhteensä 13 henkeä.

Lisäksi käytettiin mönkijää 19 h ja hoitokunnan lauttoja siirtymisiin.

Resurssit olivat riittävät ja oikein mitoitettut.

d. Toteutuksen organisaatio

Lueteltu jo kohdassa c.

e. Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kokonaisrahoitus oli 12 780,00 € ja myönnetty avustusta valtion talousarvion momenteilta 8 520,00 euroa.

Maksuhakemuslomakkeessa on menoerittelynä tositeluettelo.

f. Raportointi ja seuranta

Hankkeen osaraportointia ei tehty johtuen sen lyhyestä kestosta ja yhdestä maksatushakemuksesta.

g. Toteutusoletuksien ja riskien

Toteutusoletuksena oli että pysytään aikataulussa mutta loppukesän ja alkusyksyn sadekaudet sekä Lappia-opiston aikatauluista johtuen lisäaikapyyntö oli välttämätön.

Pyhjärven osakaskunta

Hoitokunta

Pyhätunturi

Loppuraportti

Toteutus- ja hankeriskejä ei nähty niin suunnittelussa kuin sitten toteutuksessakaan.

4.3. Yhteistyökumppanit

Jo mainittujen tahojen lisäksi ei muita yhteistyökumppaneita nähty tarpeelliseksi.

Loppuraportti

Pyhjärven osakaskunta
Hoitokunta
Pyhätunturi

Loppuraportti

4.4. Tulokset ja vaikutukset

Purotaimenen DNA-perimän määritystulokset eivät ole saatavilla tätä kirjoitettaessa. Lähetetään heti kun ne saadaan ja liitetään Rajaojan kunnostussuunnitelma-aineistoon.

Rajaojan tutkimustulokset ovat selkeät ja hyvin analysoituja. Kalalampien historiatieto, suunnittelu ja sen toteuttaminen ja tekniset selostukset saatiin. Niistä on vanhoina asiakirjoinakin vielä merkittävä hyöty kun ja jos lammille suunnitellaan jatkokäyttöä.

Selvitettävää on saadaanko tässä yleismaailmallisessa tilanteessa niille toimenpideluvat.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Jo kohdassa 4.4. kalalampien kohdalta esitettyjen toimenpiteiden lisäksi kunnostussuunnitelmassa mainittuja toimenpiteitä kustannuksineen tulee sisällyttää osakaskunnan vesistöjen (ainakin Pyhäjärvi, Pyhäjoen osa ja Rajaoja) hankesuunnitteluun lähivuosille sekä kalalampien kokonaisvaltaiseen käyttösuunnitelmaan.

6. Allekirjoittajat ja päiväys

Pyhätunturi 29.11.2023

Antti Siltala

Hoitokunnan puheenjohtaja

Jouko Viitamäki

Hankevastaava

SiiSec Ky

LIITTEET:

1. Rajaojatutkimus 5.-6.9.2023
 - 1.a Rajaoja inventointi 2018
 3. Rajaojan kunnostussuunnitelma
- Maksuhakemuslomake liitteineen